

יתרו (397)

יתרו אכל רק לחם

וַיָּבֵא אֶתְרוֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חַתָּן מֹשֶׁה
לְפָנֵי הָאֱלֹהִים (יח. יב)

וכי לחם בלבד אכלו הסעודה? בליקוטי חידושיו לש"ס, אמר על כך האדמו"ר בעל "אמרי אמת" מגור דבר חריף ומבריק: בגמרא (פסחים צב.) הובאה שיטת הלל שהפורש מן הערלה כפורש מן הקבר, ולכן המתגייר בערב פסח אינו יכול לאכול קרבן פסח, משום שהוא צריך הזאת שלישי ושביעי. ולפי זה יש להקשות, שהרי בפסוק שלפנינו נאמר: "ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים וכו'", והרי על הפסוק "ויחד יתרו" מצינו בגמרא (סנהדרין צד.) שהעביר חרב חדה על בשרו, ופירש רש"י שהכוונה שיתרו מל את עצמו והתגייר, ואם כן היה בגדר כל הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר, ואיך יכול היה לאכול בשר קדשים? משום כך טורח הכתוב ומדגיש: "לֶאֱכֹל לֶחֶם", כי אכן מלבד הלחם לא יכול היה יתרו לאכול מאומה.

ספר "כמוצא שלל רב"

וַיַּחַד יְתֵרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
הֵצִילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם (יח.יג)

משל לאחד שמספר לאוהבו שהיתה לו מריבה עם פלוני ועשה לו כמה רעות וזה האיש הוא אוהבו של פלוני. אמר לו מה יש לי לשמוח על הצרות של פלוני אחרי שהוא אוהבי, רק על זה שטוב לך, שאף אתה אוהב שלי, אני שמח. כך כאן, על דרך שאמרו חז"ל "גיורא עד עשרה דרי לא תבוי ארמאה באפיה" (סנהדרין צד א), הנה על יתרו נאמר, "וַיִּסְפַּר מֹשֶׁה לְחַתָּנוֹ אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְפָרְעֹה וּלְמִצְרַיִם...כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצַאֲתֶם בְּדַרְךְ וַיִּצְלַם ה'", "וַיַּחַד יְתֵרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל", על הטובה אשר לישראל דוקא, אבל על הרעות שעשה הקב"ה למצרים לא שמח, כי גיורא עד עשרה דרי וכו'...
ספר "פה קדוש" מרבי איצליה מוולוז'ין

וְגַם כָּל הַעַם הָזֶה עַל מְקוֹמוֹ יָבֵא בְּשָׁלוֹם (יח. כג)

רבי חיים מוואלוז'ין השקיע זמן רב ומאמצים גדולים להשכין שלום בין אדם לחבירו. מכיון שבין הצדדים הניצים היו גם יהודים בורים ועמי ארצות אמרו לו מקרוביו שאין זה לכבודו להתערב בסכסוכים של אנשים אלו. השיב להם: חז"ל אמרו (יומא נג.): המתפלל צריך להפסיע שלש פסיעות לאחוריו, ואחר כך יתן שלום, ללמדנו שלפעמים אדם צריך לסגת מכבודו מספר פסיעות, ובלבד להטיל שלום בין יהודים.

ספר "ילקוט מאיש לרעו"

חשיבות החיזוק התמידי

וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת חַתָּנוֹ וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל אָרְצוֹ (יח. כז)
בילקוט שמעוני מבואר, שיתרו חזר לביתו, מפני ששמע שלא יהיה לו חלק ונחלה בארץ ישראל, ולכן לא רצה להמשיך להתלוות לכלל ישראל. ללמדנו, שאמנם עשה מעשה גדול שהגיע והתגייר, ואף זכה מכח זה לדברים גדולים, אבל היה חסר לו חיזוק תמידי, ועל כן לא החזיק מעמד עד הסוף. כעין זו מצינו באנשי גינוה ששבו בתשובה גמורה, אבל לאחר שהתקבלה תשובתם ונינוה לא נהפכה, חזרו לסורם ועשו מעשים גרועים אף יותר מבעבר, כמבואר בילקוט שמעוני (יונה ג.) יש להסמיק לזה את דברי הגאון מולינא שכתב: אם אין האדם משתדל לעלות תמיד מעלה מעלה, על כרחו ירד מטה מטה.

ספר "להתענג בתענוגים"

וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְּבַר סִינִי וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲנוּ שָׁם
יִשְׂרָאֵל נֶגְדַ הָהָר (יט.ב)

בפסוק זה מרומז ג' דברים שהם עיקרי ההכנה לקבלת התורה. "וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים", היינו שנסעו מרפידים ששם רפו ידי ישראל, והכוונה בזה שצריך התגברות והתעצמות בעסק התורה, ולא בעצלות, כי העצלות מפסיד השגת התורה. "וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר", הוא ענין השפלות והענוה, כי אין דברי תורה מתקיימין אלא מי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר, וזהו: "וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר", מדבר הוא לשון שפלות וענוה כמדבר שהכל דורכים עליו. "וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל", הוא ענין התחברות החכמים ולימוד ביחד, ולא בד בבד שעליהם נאמר חרב על הברדים, אלא יחדו זה את זה ויסבירו פנים זה לזה, וזהו: "וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל", כאיש אחד בלב אחד.

ספר "מטעמי השולחן"

וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַ הָהָר (יט.ב)

כאיש אחד בלב אחד (רש"י). אחדות תיתכן רק כאשר ישנה מידת ענוה בכל אדם, שאין אחד מתגאה על חבירו. משעה שהביטו בני ישראל אל הר סיני, אשר זכה שתינתן עליו התורה משום שנמוך הוא מהרים, למדו מזה את מידת השפלות והענוה, ועל ידי כך הגיעו ל"וַיַּחֲנוּ" כאיש אחד בלב אחד.

ספר "מענינה של תורה"

הכרת ערך התורה התנאי הראשון להצלחה

פֹּה תֹאמַר לְבַיִת יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל (יט.ג)

למה לנשים תחילה שהן מזרזות במצוות (משו"ר יתרו כח) צריך להבין איך יתכן שמשום שנשים זריזות במצוות, יקדימו אותם לאנשים שכל עיקר התורה מכוון אליהם והנשים הם רק בחינת מסייעות לתורה? ביאר הגאון רבי

משה חברוני, שורש כל הצלחה בתורה אצל האדם וגם בהשפעתו על התלמידים, הוא כאשר הוא עושה זאת בשמחה וחשק, בלי הבנת ערכה של תורה לא יצליח וכפי הידוע מהר"ן (נדרים פא.), שלמרות שבזמן החורבן כתוב שהיו חטאים רבים, שורש החטא היה שלא ברכו בתורה תחילה, שלא היתה התורה חשובה בעיניהם שלא הרגישו את האושר שבתורה המלמדת אותם כיצד להתנהג ולא היו מברכים ומשבחים תמיד על חסדי ה' שציוו את התורה ולכן עשו את כל החטאים. לכן, כאשר בא הקב"ה לתת את התורה הזכיר את הנשים תחילה משום שהם בטבעם זריזות במצוות ומכירות את ערכם יותר, להראות שכדי לזכות ללימוד התורה צריך להניע את כח הרצון. **ספר "לתתך עליון"**

זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (כ.ז.)

זוכרה על היין (פסחים קו.) בגמרא (ברכות מג:) אמרו: פסיעה גסה נוטלת אחת מחמש מאות ממאור עינו של אדם. מאי תקנתיה? להדריה בקדושה דבי שמשו [מהי תקנתו? יחזור אחר קידוש שבבית הכנסת] וכתב ב"מחזור ויטרי" (סימן קו): "עשה קידוש בבית הכנסת ובבית המדרש, אף שאין קידוש אלא במקום סעודה, אף על פי כן יקדשו על היין בבית הכנסת, כי יין של קידוש של שבת רפואה היא, ומה שטועם השליח ציבור, נעשה כאילו טעמו כולם, עכ"ל. בספר "כרם חמד" מביא הגאון רבי יהודה ליב רבינוביץ זצ"ל, ששמע על האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא, שכאשר אמר לו הרופא לאכול בשר תרנגולת, קנה תרנגולת ומינה בחור שליח לאכול עבורו את התרנגולת, ואחר כך הודה לו. לכאורה, הוא מצייץ, יש סמך למנהגו מדברי ה"מחזור ויטרי", שסגולה מועילה גם כאשר היא נעשית על ידי שליח. **ספר "ושלל לא יחסר"**

וְכָל אֲשֶׁר לְרַעְפָּךְ (כ.יד)

כתב בשל"ה הקדוש (שער האותיות אות ב י מסכת שבועות) שעשרת הדברות מתחיל ב"אני ה' אלוקיך" ומסיים "אֲשֶׁר לְרַעְפָּךְ", ובעשרת הדברות עד התיבות "אֲשֶׁר לְרַעְפָּךְ" יש תרי"ג אותיות רמז לתרי"ג מצוות הכלולות בהם, ורומז שהיסוד לקיים כל התורה בשלימות וכן ל"אנכי ה' אלוקיך" הוא "אֲשֶׁר לְרַעְפָּךְ" שרומז לענין אהבת חברים ולהיות באחדות. **ספר "גדיל תורה"**

וְכָל הָעַם רֵאִים אֶת הַקּוֹלֶת וְאֶת הַלְפִידִם (כ.טו)

נשאלת השאלה וכי לא די בכך שעם ישראל שמעו את דבר ה' ומה צורך לראות את הקולות? אלא לו שמעו ישראל ולא ראו, יכלו מי העם לחשוב כשהקב"ה אמר "לא" אין הכוונה לא (באות א') לאסור את הדבר, אלא לו (באות ו'), והכוונה עבורך אסור אבל בשביל ה' מותר, לגנוב, לרצוח וכו'. על כן כולם ראו את הקולות, וכשנאמר לא ראו שהמילה "לא" כתוב באות א' ולא כתוב באות ו'.

ספר "שולחן אליהו"

הלכה: הזכרת שם ה' בשירים

שירים שיש בהם שמות ה', אם הם פסוקים או חצאי פסוקים, מותר להזכיר את שם ה'. ורק יש להקפיד שלא להפסיק באמצע באופן שלא תהיה משמעות להזכרת ה'. ואם הם השירים שאינם לקוחים מפסוקים, גם מותר להזכיר את שם ה' היות ומזכירו דרך שבח והודאה. ובשני האופנים יש להקפיד ולהזכיר את שם ה' באימה וביראה ולא דרך שחוק. כמו כן יש להקפיד שלא לחזור על שם ה' פעמיים ושלוש. וכן לא לחלק את שם ה' על ידי הניגון.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: שְׁמַע עֲצָה, וְקַבַּל מוֹסֵר לְמַעַן, תִּתְחַבֵּם בְּאַחֲרֵיָךְ ספר משלי

תקירה: מצוה קיומית

היא שלילה או חיוב. למשל מצות ציצית, האם גדרה שאסור ללבוש ארבע כנפות בלי ציצית (שלילה), או כשלוש ארבע כנפות יש מצוה להטיל ציצית כשאר כל מצוה, וכמו מצות תפילין (חיוב) (שערי יושר ג-יט ד"ה ואם: בדעת המנחת חינוך, שלילה דעת עצמו, חיוב)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: חוששים לאשראי שלהם

מדי שבת היה הרב דורש לפני הקהל בעניני אגדה, ומדי פעם נוכח לראות שאין בקהל אפילו נגיד אחד, אלא רק עניים ופשוטי עם. הסביר את הדבר ואמר: חכמינו אמרו במסכת סופרים: כשאין הפרוטה מצויה הכל רציץ אחר אגדה. לפיכך חוששים העשירים לבוא לדרשתי, פן יחשב הדבר כאילו אין הפרוטה מצויה בכיסם וזה עלול לפגוע באשראי שלהם. **ספר "חוד וחלק" חלק א' (דף קיב)**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זויריה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אויזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הגון:** קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה:** נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזול לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr